KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.5.2020 r.
COM(2020) 515 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Litwy na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Litwę programu stabilności na 2020 r.

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Litwy na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Litwę programu stabilności na 2020 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 17 grudnia 2019 r. Komisja przyjęła roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2020 r. Uwzględniła ona w należytym stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. W dniu 17 grudnia 2019 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Litwy jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro.

(2) Sprawozdanie krajowe na 2020 r. dotyczące Litwy[3] zostało opublikowane w dniu 26 lutego 2020 r. Zawiera ono ocenę postępów Litwy w realizacji zaleceń dla tego kraju,

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.
[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 514 final

przyjętych przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r.[4], działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Litwy w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.

(3) W dniu 11 marca 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia oficjalnie uznała epidemię COVID-19 za globalną pandemię. Pandemia stanowi poważne zagrożenie w zakresie zdrowia publicznego dla obywateli, społeczeństw i gospodarek. Znacznie obciąża krajowe systemy ochrony zdrowia i wywołuje zakłócenia w globalnych łańcuchach dostaw, wahania na rynkach finansowych, wstrząsy popytu konsumpcyjnego oraz negatywne efekty w różnych sektorach. Stwarza zagrożenie dla zatrudnienia, dochodów obywateli oraz działalności przedsiębiorstw. Doprowadziła do silnego wstrząsu gospodarczego, który już teraz ma poważne konsekwencje dla Unii Europejskiej. W dniu 13 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat[5] wzywający do skoordynowanej reakcji gospodarczej na kryzys, obejmującej wszystkie istotne podmioty na poziomie krajowym i unijnym.

(4) Kilka państw członkowskich ogłosiło stan nadzwyczajny lub wprowadziło środki nadzwyczajne. Wszelkie tego typu środki powinny być wprowadzane pod warunkiem, że są ściśle proporcjonalne, konieczne, ograniczone w czasie i zgodne ze standardami europejskimi i międzynarodowymi. Powinny one podlegać nadzorowi demokratycznemu i niezależnej kontroli sądowej.

(5) W dniu 20 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu[6]. Klauzula, jak określono w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 oraz w art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1467/97, ułatwia koordynację polityk budżetowych w czasie poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. W swoim komunikacie Komisja przedstawiła Radzie opinię, że biorąc pod uwagę przewidywane poważne pogorszenie koniunktury gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19, obecna sytuacja pozwala na uruchomienie klauzuli. W dniu 23 marca 2020 r. ministrowie finansów państw członkowskich zgodzili się z oceną Komisji. Uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej pozwala na czasowe odstępstwo od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, pod warunkiem, że nie zagraża to stabilności finansów publicznych w średnim okresie. W przypadku części naprawczej Rada może również zdecydować, na podstawie zalecenia Komisji, o przyjęciu zmienionego kursu polityki budżetowej. Ogólna klauzula korekcyjna nie zawiesza procedur paktu stabilności i wzrostu. Pozwala ona państwom członkowskim na odstąpienie od wymogów budżetowych, które miałyby zastosowanie w normalnych warunkach, a jednocześnie umożliwia Komisji i Radzie wprowadzenie niezbędnych środków koordynacji polityki w ramach paktu.

(6) Potrzebne są stałe działania, aby ograniczać i kontrolować rozprzestrzenianie się pandemii, wzmocnić odporność krajowych systemów ochrony zdrowia, złagodzić skutki społeczno-ekonomiczne za pomocą środków wspierających przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe oraz aby zapewnić odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy w celu wznowienia aktywności gospodarczej. Unia powinna w pełni wykorzystywać dostępne jej narzędzia, aby wspierać wysiłki państw członkowskich w tym zakresie. Jednocześnie państwa członkowskie i Unia powinny

[4] Dz.U. C 301 z 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

wspólnie przygotowywać środki konieczne do przywrócenia normalnego funkcjonowania naszych społeczeństw i gospodarek oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego, uwzględniając między innymi transformację ekologiczną i cyfrową oraz wyciągając wnioski z kryzysu.

(7) Kryzys związany z COVID-19 unaocznił elastyczność, jaką zapewnia jednolity rynek, umożliwiając dostosowanie się do nadzwyczajnych sytuacji. Aby jednak zapewnić szybkie i sprawne przejście do etapu odbudowy gospodarki oraz przywrócenia swobodnego przepływu towarów, usług i pracowników, należy znieść nadzwyczajne środki utrudniające normalne funkcjonowanie jednolitego rynku, gdy tylko przestaną one być konieczne. Obecny kryzys pokazał, że sektor ochrony zdrowia musi dysponować planami gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej, które powinny w szczególności obejmować ulepszone strategie zakupów, zdywersyfikowane łańcuchy dostaw oraz rezerwy strategiczne podstawowych produktów i materiałów. Są to kluczowe elementy konieczne do opracowania szerzej zakrojonych planów gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej.

(8) Prawodawca Unii już znowelizował odpowiednie ramy legislacyjne[7], aby umożliwić państwom członkowskim uruchomienie wszystkich niewykorzystanych zasobów z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu przeciwdziałania nadzwyczajnym skutkom pandemii COVID-19. Zmiany te zapewnią dodatkową elastyczność oraz uproszczą i usprawnią procedury. Aby zmniejszyć presję na przepływy środków pieniężnych, państwom członkowskim umożliwiono również skorzystanie w roku obrachunkowym 2020–2021 ze stopy dofinansowania z budżetu Unii w wysokości 100 %. Zachęca się Litwę do pełnego wykorzystania tych możliwości w celu wspierania osób i sektorów, które muszą sprostać największym wyzwaniom.

(9) Społeczno-ekonomiczne skutki pandemii najprawdopodobniej będą rozkładać się nierównomiernie w poszczególnych sektorach i regionach na Litwie ze względu na różne modele specjalizacji. Grozi to pogłębieniem się dysproporcji na Litwie. Obecna sytuacja, która grozi również przejściowym zniweczeniem procesu konwergencji między państwami członkowskimi, wymaga ukierunkowanych działań politycznych.

(10) W dniu 15 maja 2020 r. Litwa przedłożyła swój krajowy program reform na 2020 r., a w dniu 30 kwietnia 2020 r. – program stabilności na 2020 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.

(11) Litwa jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu.

(12) W programie stabilności na 2020 r. rząd przewiduje pogorszenie salda nominalnego: z nadwyżki 0,3 % PKB w 2019 r. w kierunku deficytu wynoszącego 11,4 % PKB

---

[7] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa) (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz.U. L 130 z 24.4.2020, s. 1).

w 2020 r. Prognozuje się, że deficyt pogłębi się do 3,9 % PKB w 2021 r. W programie stabilności na 2020 r. przewiduje się, że po wzroście w 2019 r. do 36,3 % PKB relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB wzrośnie w 2020 r. do 50,6 %. Na perspektywy makroekonomiczne i budżetowe wpływa duża niepewność spowodowana pandemią COVID-19.

(13) W odpowiedzi na pandemię COVID-19 oraz w ramach skoordynowanego unijnego podejścia Litwa wprowadziła środki budżetowe mające na celu zwiększenie możliwości systemu ochrony zdrowia, powstrzymanie pandemii oraz pomoc tym osobom i sektorom, które zostały szczególnie dotknięte jej skutkami. Zgodnie z programem stabilności na 2020 r. łączna wartość środków budżetowych wynosiła 6,8 % PKB. Środki te obejmują odroczenia płatności podatków, dodatkowe środki na zakup środków medycznych oraz dotacje na utrzymanie zatrudnienia i świadczeń społecznych dla osób samozatrudnionych i pracowników dotkniętych kryzysem spowodowanym pandemią COVID-19. Ponieważ przeprowadzona przez Komisję analiza opracowania i wdrożenia niektórych środków wskazuje na stosunkowo niewielkie potencjalne ich wykorzystanie, Komisja przyjęła, że wpływ środków rządowych na finanse publiczne jest mniejszy. Litwa zapowiedziała ponadto działania dyskrecjonalne, które wprawdzie nie mają bezpośredniego wpływu na budżet, ale przyczynią się do reagowania kryzysowego obejmującego wspieranie płynności przedsiębiorstw, i których wartość szacowana jest zgodnie z programem stabilności na 2020 r. na 3,8 % PKB. Środki te obejmują gwarancje kredytowe (2,9 % PKB). Ogólnie rzecz biorąc, działania podjęte przez Litwę są zgodne z wytycznymi określonymi w komunikacie Komisji w sprawie skoordynowanej reakcji gospodarczej na pandemię COVID-19. Pełne wdrożenie tych środków, a następnie zmiana kierunku polityki budżetowej w sposób, który umożliwi osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej, kiedy pozwolą na to warunki ekonomiczne, przyczyni się do zachowania stabilności finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej.

(14) Według prognozy Komisji z wiosny 2020 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych Litwy w 2020 r. wyniesie -6,9 % PKB, a w 2021 r. osiągnie -2,7 % PKB. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2020 i 2021 r. utrzyma się poniżej poziomu 60 % PKB.

(15) W dniu 20 maja 2020 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu w związku z planowanym przekroczeniem przez Litwę w 2020 r. progu deficytu wynoszącego 3 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, analiza wskazuje, że kryterium deficytu określone w Traktacie i rozporządzeniu (WE) nr 1467/1997 nie jest spełnione.

(16) Według prognozy Komisji z wiosny 2020 r. PKB Litwy obniży się o 8 %, a następnie w 2021 r. przewidywane jest szybkie ożywienie gospodarcze na poziomie 7,5 %. W dniu 16 marca br., w celu zareagowania na pandemię COVID-19 i łagodzenia jej skutków gospodarczych, Litwa przedstawiła „Plan na rzecz stymulacji gospodarki i łagodzenia skutków rozprzestrzeniania się COVID-19”. Plan ten opiewa na kwotę 2,5 mld EUR, czyli 6,3 % produktu krajowego brutto (PKB), i uwzględnia kwotę do 500 mln EUR, czyli 1,3 % PKB, w celu zapewnienia niezbędnych środków na system ochrony zdrowia. Kolejne 500 mln EUR przeznaczono na ochronę miejsc pracy i dochodów. Potencjał funduszy w zakresie gwarancji państwowych zwiększono o 500 mln EUR oraz zatwierdzono dodatkowe gwarancje państwowe w wysokości do 500 mln EUR celem ożywienia gospodarki. W kwietniu br. Komisja Europejska

zatwierdziła szereg programów pomocy Litwy mających na celu wsparcie litewskiej gospodarki w kontekście pandemii COVID-19. Celem tych programów jest pomoc przedsiębiorstwom w zaspokojeniu natychmiastowych potrzeb w zakresie kapitału obrotowego i kontynuowaniu działalności w czasie trwania pandemii i po jej ustaniu. Ponadto bank Litwy złagodził niektóre wymogi kapitałowe obowiązujące banki komercyjne, aby umożliwić im zwiększenie akcji kredytowej na rzecz gospodarki realnej.

(17) Wyniki w obszarze zdrowia na Litwie stale pozostają w tyle za wynikami w innych państwach członkowskich, częściowo ze względu na niezadowalającą wydajność systemu ochrony zdrowia, który jest niedofinansowany. Obecna pandemia sprawiła, że system znalazł się pod dodatkową presją, i uwidoczniła dalsze wyzwania strukturalne, do których należą powolne postępy w zakresie poprawy jakości usług, niedoinwestowanie podstawowej opieki zdrowotnej i brak postępów w udoskonalaniu sieci szpitali, aby zwiększyć efektywność ich działania i sprawność reagowania na potrzeby. Kryzys związany z COVID-19 ujawnia też nierówności w zakresie zdrowia związane z niedoborami personelu i niedopasowaniem geograficznym usług i potrzeb. Litwa musi uruchomić zasoby niezbędne do przezwyciężenia obecnego kryzysu, a w przyszłości zwiększyć odporność swoich systemów ochrony zdrowia. O ile podejmowane działania doraźne skupiają się na wzmacnianiu zdolności w zakresie personelu medycznego, kluczowych środków medycznych i sprzętu medycznego, aby ratować życie w czasie pandemii, należy zwiększyć skalę inwestycji długoterminowych w celu poprawy odporności systemu ochrony zdrowia, tak aby mógł on zachować zdolność działania, wrócić do optymalnej wydajności i być przygotowanym na nowe wstrząsy. Będzie to wymagać przeznaczenia wystarczających zasobów na poprawę dostępności, wydajności i jakości systemu ochrony zdrowia, aby mógł on lepiej reagować na wyzwania związane z rosnącą liczbą przypadków chorób przewlekłych, starzeniem się i utrzymującymi się nierównościami w zakresie zdrowia. Główną rolę w tym zakresie odgrywa podstawowa opieka zdrowotna i rozwój e-zdrowia. Litwa powinna również zapewnić, aby nie zniweczono ostatnio osiągniętej poprawy w zakresie przystępności cenowej opieki zdrowotnej. Ponadto przyszła odporność będzie wymagała również zwiększenia zdolności systemu do ograniczania niezdrowego trybu życia (jednego z pozostałych ważnych czynników będących przyczyną niezadowalającego stanu zdrowia społeczeństwa na Litwie) oraz zwiększenia wysiłków na rzecz przygotowania sektora opieki długoterminowej do radzenia sobie ze starzeniem się społeczeństwa.

(18) Przed pandemią COVID-19 uczestnictwo w rynku pracy było wysokie, a bezrobocie — niskie, wraz z kryzysem pojawiły się jednak nowe wyzwania. Przy pomocy finansowania unijnego Litwa wdrożyła rozwiązania w zakresie pracy w zmniejszonym wymiarze czasu w celu złagodzenia wpływu pandemii na rynek pracy oraz wprowadziła szereg innych środków mających na celu złagodzenie negatywnych skutków pandemii dla przedsiębiorstw i osób samozatrudnionych. Przed kryzysem zakres stosowania środków aktywnej polityki rynku pracy malał, a uczestnictwo w uczeniu się dorosłych utrzymywało się na niskim poziomie. Jednak aby pomóc bezrobotnym w jak najszybszym powrocie na rynek pracy konieczne będzie zwiększenie zakresu stosowania środków aktywnej polityki rynku oraz innych środków mających na celu zmianę i podnoszenie kwalifikacji pracowników. Wzmocnienie zdolności partnerów społecznych jest ważne, aby zapewnić ich znaczne i terminowe zaangażowanie w opracowywanie procesu wyjścia z kryzysu i przywracania normalnego funkcjonowania gospodarki.

(19) Przed kryzysem podejmowano wprawdzie kroki w celu rozwiązania problemu zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym, na przykład przez podniesienie powszechnych świadczeń wychowawczych i emerytalnych, ubóstwo i nierówności dochodowe należą nadal do najwyższych w UE. Wydatki publiczne Litwy na ochronę socjalną są stosunkowo niskie, niski jest też wpływ transferów socjalnych na ograniczanie ubóstwa, który na tablicy wskaźników społecznych znalazł się w przedziale ocenianym jako krytyczny. Niska progresywność i zdolność redystrybucji systemu podatkowego i systemu świadczeń ogranicza zdolność kraju do finansowania dóbr i usług publicznych oraz ograniczenia ubóstwa i nierówności dochodowych. Prawdopodobne jest, że negatywny wpływ pandemii COVID-19 na zatrudnienie i dochody gospodarstw domowych pogorszy te problemy. Aby zapewnić, że sytuacja osób najbardziej dotkniętych pandemią nie pogorszy się, konieczne mogą się być środki tymczasowe, takie jak zmiana zasad kwalifikowalności, kwot i okresu przysługiwania niektórych świadczeń. Należy rozszerzyć siatkę bezpieczeństwa socjalnego tak, aby obejmowała ona wsparciem wszystkie grupy, w tym osoby samozatrudnione, pracowników nietypowych i osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji. Należy zwiększyć świadczenie podstawowych usług społecznych i zaspokajanie potrzeb w zakresie mieszkań socjalnych, aby wspierać osoby znajdujące się w potrzebie.

(20) Pomoc na utrzymanie płynności finansowej dla przedsiębiorstw w drodze pożyczek i gwarancji sektora publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), jest niezwykle ważna, jednak dystrybucja wsparcia płynności dla przedsiębiorstw musi być skutecznie i szybko wdrażana przez pośredników, a warunki udzielania pożyczek muszą uwzględniać sytuację kryzysową. Przy opracowywaniu i wdrażaniu tych środków należy wziąć pod uwagę odporność sektora bankowego. Do poprawy przepływów środków pieniężnych MŚP może również przyczynić się umożliwienie odroczenia płatności podatków i składek na ubezpieczenia społeczne oraz przyspieszenie płatności umownych przez organy publiczne. Nowo utworzone przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up mogą wymagać szczególnego wsparcia, np. w postaci udziałów kapitałowych wnoszonych przez instytucje publiczne oraz zachęt dla funduszy *venture capital* do zwiększenia inwestycji w tego typu przedsiębiorstwa. Należy kontynuować wysiłki na rzecz ograniczenia niepotrzebnych obciążeń regulacyjnych i administracyjnych oraz zapewnić obywatelom i przedsiębiorstwom dostęp do wydajnych cyfrowych usług publicznych.

(21) Litwa powinna zadbać o to, by środki wpierające odbudowę gospodarki były przyszłościowe i sprzyjały transformacji cyfrowej i ekologicznej, która wiąże się z licznymi wyzwaniami. Jeżeli chodzi o transformację cyfrową, poziom umiejętności cyfrowych na Litwie jest poniżej średniej UE, a MŚP zgłaszają znaczne trudności w obsadzeniu wolnych stanowisk w dziedzinie ICT. O ile stopień wdrożenia technologii światłowodowej przewyższa średnią UE, zarówno w obszarach miejskich, jak i wiejskich, to zasięg stałych sieci szerokopasmowych i ich wykorzystanie pozostają na bardzo niskim poziomie i utrzymują się w tym zakresie duże dysproporcje między miastami a obszarami wiejskimi.

(22) W celu sprzyjania ożywieniu gospodarczemu, ważne będzie przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie inwestycji prywatnych, m.in. w drodze odpowiednich reform. W odniesieniu do transformacji ekologicznej, łączny poziom emisji gazów cieplarnianych na Litwie pozostaje zasadniczo niezmienny od 2010 r. Produktywność zasobów na Litwie jest jedną

z najniższych w UE, a wskaźnik wykorzystania materiałów w obiegu zamkniętym (wtórnym) jest znacznie poniżej średniej UE. Zgodnie z krajowym planem Litwy w dziedzinie energii i klimatu, do dekarbonizacji gospodarki w znacznym stopniu przyczyniłaby się: poprawa charakterystyki energetycznej budynków dzięki rozwiązaniom w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych, modernizacja systemów grzewczych i poprawa zrównoważoności sektora transportowego. Ukierunkowane inwestycje publiczne i prywatne, mające na celu rozwiązanie tych oraz innych problemów mających znaczne skutki dla środowiska i zdrowia, mogą wspierać wzrost i odporność oraz pomóc w zapewnieniu trwałego wyjścia z kryzysu. Inwestycje, które już zostały zaplanowane, umożliwiają szybką identyfikację projektów, które mogą być zrealizowane na początku okresu programowania i przyczynić się do ożywienia gospodarczego, na przykład projektów w zakresie renowacji budynków oraz energii ze źródeł odnawialnych. Prace przygotowawcze dotyczące średniookresowych środków naprawczych mogą opierać się na krajowych planach państw członkowskich w dziedzinie energii i klimatu, wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz planach rozwoju infrastruktury. Ponadto kluczowymi priorytetami inwestycyjnymi Litwy są projekt Rail Baltica i projekty w zakresie energetycznych połączeń międzysystemowych, których celem jest poprawa bezpieczeństwa i integracji z jednolitym rynkiem UE. Programowanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na lata 2021–2027 mogłoby pomóc Litwie sprostać niektórym wyzwaniom związanym z przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu, w szczególności na terytoriach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego. Pozwoliłoby to Litwie optymalnie wykorzystać ten fundusz.

(23) Jakkolwiek obecne zalecenia koncentrują się na łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii i na sprzyjaniu ożywieniu gospodarczemu, to wydane w 2019 r. zalecenia dla tego kraju, przyjęte przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r., obejmowały również reformy, które są niezbędne do sprostania średnio- i długoterminowym wyzwaniom strukturalnym. Zalecenia te pozostają aktualne i będą nadal monitorowane w ramach kolejnego rocznego cyklu europejskiego semestru. To samo dotyczy zaleceń dotyczących polityk gospodarczych związanych z inwestycjami. Zalecenia te należy uwzględniać do celów strategicznego programowania finansowania w ramach polityki spójności w okresie po 2020 r., w tym do celów środków ograniczających i strategii wyjścia wdrażanych w odpowiedzi na obecny kryzys.

(24) Europejski semestr zapewnia ramy stałej koordynacji polityki gospodarczej i zatrudnienia w Unii, która może przyczynić się do osiągnięcia gospodarki zrównoważonej. W swoich krajowych programach reform na 2020 r. państwa członkowskie podsumowały postępy w realizacji określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych celów zrównoważonego rozwoju. Poprzez pełną realizację poniższych zaleceń Litwa przyczyni się do postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz do wspólnych wysiłków na rzecz zapewnienia konkurencyjnej zrównoważoności w Unii.

(25) Zasadnicze znaczenie dla szybkiego zniwelowania skutków gospodarczych pandemii COVID-19 ma ścisła koordynacja między gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej. Jako państwo, którego walutą jest euro, Litwa powinna – uwzględniając wskazówki polityczne Eurogrupy – zapewnić, aby jej polityka była spójna z zaleceniami dla strefy euro i skoordynowana z polityką innych państw członkowskich strefy euro.

(26) W ramach europejskiego semestru w 2020 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Litwy, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2020 r. Komisja oceniła również program stabilności na 2020 r. i krajowy program reform na 2020 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Litwy w poprzednich latach. Wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej na Litwie, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.

(27) W świetle tej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2020 r., a jej opinia[8] znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Litwie podjęcie w latach 2020 i 2021 działań mających na celu:

1. Zgodnie z ogólną klauzulą korekcyjną podjęcie wszelkich działań niezbędnych do skutecznego zwalczania pandemii, utrzymania gospodarki i w dalszej kolejności wsparcia ożywienia gospodarczego. W przypadku gdy warunki ekonomiczne na to pozwalają, prowadzenie polityki budżetowej mającej na celu osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej i zapewnienie zdolności obsługi zadłużenia, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Wzmocnienie odporności systemu ochrony zdrowia, w tym przez uruchomienie odpowiednich środków finansowych i rozwiązanie problemu niedoboru personelu służby zdrowia i kluczowych produktów medycznych. Poprawę dostępności i jakości usług zdrowotnych.

2. Łagodzenie wpływu kryzysu na zatrudnienie. Zwiększenie finansowania i zasięgu środków aktywnej polityki rynku pracy oraz promowanie umiejętności. Zapewnienie odpowiedniego zakresu i adekwatności siatki bezpieczeństwa socjalnego oraz poprawę skuteczności systemu podatkowego i systemu świadczeń w celu ochrony przed ubóstwem.

3. Wspieranie płynności przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw oraz sektorów zorientowanych na wywóz. Przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie prywatnych inwestycji, aby wspierać ożywienie gospodarcze. Skoncentrowanie inwestycji na transformacji ekologicznej i cyfrowej, w szczególności na zasięgu i wykorzystaniu dostępu szerokopasmowego o bardzo wysokiej przepustowości, na czystym i efektywnym wytwarzaniu i wykorzystaniu energii oraz zrównoważonym transporcie. Promowanie innowacji technologicznych w małych i średnich przedsiębiorstwach.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Rady
Przewodniczący

[8] Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.